

Ny-i zárófalától K-re, az első É–D-i irányú keresztfal 30 cm széles alapárkában került elő. A jelenség a keresztfal É-i végében, kb. 170 cm hosszúságban és 80 cm mélységben látható. A sárga altalajba ásott gödör fekete humusz betöltéséből őskori (Hallstatt-kultúra) kerámia került elő. A két objektumon kívül néhány őskori és római kori szórvány kerámia került elő a korábban lehumuszolt felületen.

A feltárt objektumokról és a belőlük előkerült leletekről fényképes és szöveges dokumentáció készült.

Munkatárs: Horváth András.

KISS PÉTER

382. Vése, Merke-pusztá határa (Somogy megye) Ő, U?, B, Ró, Á, Kk

2011. december 9-én terepbejárást tartottunk a település É-i, tapsonyi határhoz közeli részén. Azokat a területeket jártuk be, ahol a KÖH 49478 számmal jelölt, Tapsony, Merke-pusztától D-re nevű lelőhely valós helye lehet. A bejárást szántásban, viszonylag jó észlelési viszonyok között tudtuk végezni. Nagyjából 2,5 km hosszan jártuk be a Marót-völgyi-csatorna melletti területet.

Merkei-dűlő 1. (KÖH 80607): A középkori – a késő Árpád-kortól a késő középkorig terjedő – lelőhely nagyjából követi egy domb vonalát és a szomszédba is áthúzódik. A határai viszonylag jól lehatárolhatóak voltak.

Merkei-dűlő 2. (KÖH 80609): Az előbbi területtől D-re, két kisebb területen sűrűsödve néhány középső bronzkori kerámiát találtunk.

Merke-pusztai-dűlő 1. (KÖH 80603): Főleg középkori (13–14. századi) kerámiát találtunk, de több őskori – feltehetőleg DVK – kerámia és egy kővéső is volt itt. A lelőhely É-ra és K-re folytatódhat, ám ezek a részek nem voltak bejárhatóak.

Merke-pusztai-dűlő 2. (KÖH 80605): Egy helyen egy kiszántott objektumban római kerámiát találtunk. Feltételezhetjük, hogy a római lelőhely a víz felé, K-re folytatódik, de ez a terület nem volt bejárható.

Munkatársak: Nyári Zsolt, Stunya Péter.

MOLNÁR ISTVÁN

383. Villány, Arceter szántó (KÖH 55164)

(Baranya megye) U, R

2011 szeptemberében befejeztük a villányi elkerülő út nyomvonalába eső lelőhely teljes felületen történő megelőző feltárását. A 2010-ben Voicsek Vanda (KÖSZ) által megkezdett feltárás⁹⁵ a lelőhely K-i irányú bővülése miatt nem lehetett befejezni. 2011-ben rendeletmódosítás miatt a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága végezte el a kibővült terület feltárását. Ennek során feltártuk a dombtető Ny-i szélén található íves vonalvezetésű kerítőárkot, és az attól K-re előkerült 11 gödröt. A gödröknek az erózió és az intenzív földművelés miatt csak az alsó

25–40 cm-es szegmense maradt meg, csekély leletanyaggal. Megállapítottuk, hogy a lelőhely nem folytatódik K-i irányban. A dombtetőn jelentkező jelenségritkulás köszönhető egyrészt a már említett erózióknak, ill. a felület lelőhelyen belül elfoglalt periférikus helyzetének.

A leletanyag a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságának Régészeti osztályára került.

KOVALICZKY GERGELY

384. Visonta határa (Heves megye) Ő, Pa, R

A Heves Megyei Múzeumi Szervezet, a Dobó István Vármúzeum 2010. augusztus 31. és 2011. április 30. között kutatási terv keretében terepbejárásokat végzett a Mátra D-i részén. Cél a 2004–2007 közötti időszakban azonosított régészeti lelőhelyek műszeres bemérése, további – elsősorban őskori – lelőhelyek feltérképezése a Mátrában, a tervátásra alkalmas lelőhelyek felmérése.

Az Ugrai-patak bal partján, a Karácsondi-határra-járó-dűlőn, a mezőgazdaságilag megmunkált pleisztocén teraszon 3 gyűjtési pont volt. Kb. 10×10 m-en gyűjtöttünk pattintott kőveket és őskori kerámiákat. Az 1. és a 3. gyűjtési pontokon szórványosan lehetett gyűjteni a pattintott kőveket (ősor, felső paleolit, *Karácsondi-határra-járó-dűlő 1. és 3. lh., KÖH 77201*), a 2. gyűjtési ponton a pattintott kővek mellett őskori kerámia is volt (*Karácsondi-határra-járó-dűlő 2. lh., KÖH 77203*).

A 3-as sz. főút mellett, a mezőgazdaságilag megmunkált pliocén-pleisztocén hegylábi felszínen 2 szórványos leletkoncentrációjú gyűjtési pontunk volt. Pattintott kőveket (ősor) gyűjtöttünk (*Visonta 4. és 10. lh., KÖH 77207 és 77217*).

A Csókás-dűlőben mezőgazdaságilag megmunkált pliocén-negyvedidőszaki hegylábi felszínen, egy eróziós völgy oldalai mentén 6 gyűjtési pontot regisztráltunk, 205–215 m tengerszint feletti magasságon. Az 1–5. gyűjtési pontokon szórványosan pattintott kőveket gyűjtöttünk (*Csókás-dűlő 5–8., 11. lh., KÖH 77209, 77211, 77213, 77215, 77219*). A 6. gyűjtési ponton a földúton a talajerózió hatására vörös színű okkerdarabok kerültek a felszínre.

A Hosszú-Berek, Borhy-patak-völgy jobb partján, a külfejtéses szénbánya Ny-i részén, a pliocén-negyvedidőszaki hegylábi felszínen, 180–200 m tengerszint feletti magasságon 3 gyűjtési pontunk volt. Az 1. gyűjtési ponton a bodrogkeresztúri kultúrához tartozó kerámia került elő (*Visonta 12. lh., KÖH 77221*). A 2–3. gyűjtési pontokon pattintott kőveket (ősor) találtunk (*Hosszú-Berek 13–14. lh., KÖH 77223, 77225*). Egy nagy kiterjedésű vízmosás mellett, a pliocén-negyvedidőszaki hegylábi felszínen szórványosan pattintott követ (ősor) regisztráltunk.

Visonta külterületén, a 3-as sz. főúttól D-re egy hosszan elnyúló eróziós völgy K-i oldalán, a szőlőműveléssel megmunkált pliocén-negyvedidőszaki hegylábi felszínen 3 gyűjtési pontunk volt. Az 1. gyűjtési ponton szórványosan pattintott őskori kővek (*Visonta 16. lh., KÖH 77233*), a 2. gyűjtési ponton őskori pattintott kővek és kerámia (*Visonta 17. lh., KÖH 77235*), a 3. gyűjtési ponton közepes leletkoncentrációjú, felső paleolit jellegű pattintott kővek gyűjthetők (*Visonta 18. lh., KÖH*

95 RKM 2010, 406.

77237). Egy kis vízmosás mentén a külfejtéses szénbányától kb. 1 km-re egy gyűjtési ponton őskori pattintott kövek (*Visonta 15. lh., KÖH 77227*) voltak.

Konzulens: Dr. Mester Zsolt egyetemi adjunktus (ELTE Régészettudományi Intézet).

Munkatársak: Kerékgyártó Gyula, Kecskeméti Attila, Kecskeméti Daniella, Fodor László (Dobó István Vármúzeum).

GUTAY MÓNIKA

385. Vitnyéd, Kishely-dűlő (KÖH 35956)

(Győr-Moson-Sopron megye) B, Ró

A 05/22 hrsz.-ú telken kialakítandó mezőgazdasági tároló építéséhez, továbbá a tereprendezéshez kapcsolódó régészeti szakfelügyeletet végeztünk 2011. június 22-én, az épület alapjainak kiásásakor. A sávalapozás alapárkai a már korábban lehumuszolt területen készültek kb. 80 cm szélességben és 80–100 cm mélységben. A humusz alatti réteg vörös kavics, egyes helyeken ez alatt sárga agyagréteg látszott. A humusz és a kavicsréteg határa nem mindenhol volt egyenletes, helyenként a humusz mélyebben volt. Egy helyen látszott beásás, egy kisebb gödör, régészeti lelet nem volt benne.

A területet övező kerítés és a leendő épület között É–D-i irányban húzott közműárokban régészeti jelenséget szintén nem tapasztaltam. Ugyanez volt a helyzet a tó (tűzivíztároló) és a beépítendő terület mellett álló földdepók É-i oldalán K–Ny-i irányban húzódó ároknál is.

A tó Ny-i, DNY-i partját bejárva azt tapasztaltam, hogy a kialakított rézsún, ahova növényeket telepítettek, továbbá a tó partján kb. 2 m szélességben a felszínen nagy mennyiségű, a késő bronzkorra tehető kerámiatöredék feküdt. Ezek mellett egy kisebb római kori kerámiatöredéket is találtam. A töredékekből két zacskóra valót behoztam a múzeumba, a többit a helyszínen hagytam. Ezek a töredékek már nem eredeti helyükön találhatóak, a tó kialakításával hozható összefüggésbe odakerülésük. A tótól D-re fekvő földdepókban szintén jelentős mennyiségű kerámiatöredék fordult elő.

Úgy tűnik, a régészeti leletek zömmel a humuszból kerültek elő, a lelőhelyet ezen a részen a talajművelés már megsemmisítette.

GABRIELI GABRIELLA

386. Zalacsány, Tilaji útelágazás (KÖH 39689)

(Zala megye) Á, Kk

A 76-os sz. főút rekonstrukciójának földmunkáival párhuzamosan végzett régészeti szakfelügyeletet az MNM NÖK, melynek során már 2010 őszén jelentkeztek a lelőhelyhez tartozó objektumok.⁹⁶ 2011. július 30-án a 31+460 – 31+470 km-sz.

között az út bal oldala mellett egy nagyobb régészeti jelenség, majd a 31+116–31+134 km-sz. között a bal oldali pályatest elbontásakor két objektum került napvilágra. Az útépités munkáival haladva szeptember 26-án az út jobb oldala mellett, a 31+040–31+070 km-sz. között, a rézsú szedése közben bukantunk újabb régészeti érintettségekre.

A régészeti szakfelügyelet keretén belül elvégzett leletmentés során kibontott objektumok (gödör, cölöphely, tűzhely, kemence, verem) egy középkori település jelenségei. Közülük kiemelhetőek a kemencék, melyeket egykor a Zalacsányi-patak melletti domboldalba vájtak be. A kerekded, vörösre átégett szélű kemencék közül vannak megújított sütőfelületűek, valamint a jobb hőtartás céljából kerámiatöredékekkel kirakott aljűk is. Az egyik kemence bontása során nem a szokásos apró edénytöredékeket tapasztaltuk a felületben, hanem nagyobb darabokat, perem-, oldal- és aljtöredékeket. A restaurálás során ezekből majdnem egész edényeket tudtak összeállítani.

Az objektumokból Árpád-kori és késő középkori leletanyag, kerámiatöredékek, állatsontok és két 12. századi ezüstdénár került napvilágra.

Megállapítottuk, hogy a régészeti lelőhelyet a 76-os sz. út kettévágja, a mostani rekonstrukcióhoz kapcsolódó földmunkák a 31+060–31+470 km-sz. között érintették. Ez nagyobb kiterjedésre utal, mint azt a korábbi adatok mutatták.

A geodéziai felmérést a MNM NÖK II. sz. Regionális Iroda múzeumi geodétái, Földi Áron és Kovács Zoltán végezték. A leletanyagot az Archeolore Kft. restaurálta.

Munkatársak: Eke István régész, Spolár Erika terepi asszisztens.

TOKAI ZITA MÁRIA

Zalaegerszeg-Kaszaháza, Papharaszti I. (KÖH 18908)

(Zala megye)

A lelőhelyen 2011–2012-ben végzett kutatásokat összefoglalóan lásd a 2012. év jelentései között.

STRAUB PÉTER

387. Zalalövő, Belterület és Vár (Deák F. u. 5–7.) (KÖH 21274 és 39795)

(Zala megye) Ró, Tő

2011. július 27.–augusztus 19. között megelőző régészeti ásatást folytattunk Zalalövön, a 482 hrsz.-ú ingatlanon, az óvoda épületének bővítését megelőzően, annak kertjében, 180 m²-es felületen. Az építkezés beruházója Zalalövő Önkormányzata, az ásatás kivitelezője a Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága, amely Redő Ferencet bízta meg az ásatás vezetésével és biztosította a technikai segítséget.

Az óvoda területén, amely az „L munkahely” megnevezést kapta, az első szelvényeket 1976-ban Cserményi Vajk ásta. Aztán mintegy 10 évvel ezelőtt, a tornaterem építését megelőzően, szintén volt szakfelügyelet jellegű ásatás az irányításommal. Annak a szondának a neve L2 mh. volt. A 2011-ben feltárandó terület É–D-i irányban 17,50 m, K–Ny-i irányban 8,50 m, a neve L3 mh. Az L3 mh.-tól K-re alig néhány m-re volt a T3

⁹⁶ RKM 2010, 407.